

Rasspecifik Avelsstrategi för Cairnterrier

Fastställd av SKK/AK den 25 maj 2011

**Detta är en revidering av RAS 2005 samt en
uppdatering av klubbens RAS arbete 2006 – 2010**

Innehållsförteckning

Sid 1	Omslag
Sid 2	Innehållsförteckning
Sid 3	Presentation av rasklubbens genomförande av arbetet med RAS 2005 samt RAS 2010
Sid 4 - 6	Exteriöra egenskaper
Sid 7 - 17	Hälsa inkl. redovisning av hälsoenkäter 2003, 2009 samt Agria Breed profile
Sid 18 - 22	Populationsanalys
Sid 23 - 24	Mentalitet

Presentation av rasklubbens genomförande av arbetet med RAS godkänd av SKK 2005

Arbetet med RAS påbörjades sommaren 2002 med en uppfödarkonferens. Denna behandlade ämnena exteriör, population och mentalitet och redovisades i Cairnbladet 4/2002.

Föreläsare för exteriör var Moa Persson, Inger Hansson och Mats Lindborg.

Föreläsare om population var den välkände genetikern Per-Erik Sundgren som även på begäran gjort en inavelsanalys.

Föreläsare för mentalitet och mentaltester var Karin Drotz och Maria Nordin från SvTek.

De synpunkter som framfördes angående rasens **exteriör** har, tillsammans med de synpunkter vilka framkommit vid den närmast föregående domarkonferensen 2002 för rasen, legat till grund för detta avsnitt i RAS 2005

Presentation gjordes i Cairnbladet 1/2004.

En **populationsanalys** är gjord med hjälp av "LATHUNDEN" och med Per-Erik Sundgrens analys som grund.

Presentation gjordes i Cairnbladet 1/2004.

Hälsoavsnittet har sammanställts av klubbens avelskommitté. En hälsoenkät genomfördes 2003 och denna utgjorde grunden.

Presentation i Cairnbladet 2/2004

Mentalitet har sammanställts med utgångspunkt från samlade erfarenheter och de synpunkter som framkom i enkäten.

Presentation i Cairnbladet 4/2004.

Enskild medlem kunde revidera förslagen. Därutöver presenterades och diskuterats det hela vid klubbens årsmöte 2004.

En slutgiltig version av framtida mål och handlingsplaner togs fram efter synpunkter från Svenska Terrierklubben. Dessa presenterades i Cairnbladet 1/2005.

Rasklubbens genomförande av arbetet med RAS 2010

2007 genomfördes uppfödarmöten i Helsingborg, Borås och Arlanda Stad. En återspeglingsrapport om dem var mankhöjdsräkningen som genomfördes 2008-2009.

Under perioden 2006-2009 inlämnade avelskommittén årliga utvärderingar

av RAS till Svenska Terrierklubben. Dessa utvärderingar bestod av uppgifter om

registreringar, antal kullar, antal hanhundar som använts i aveln samt inavelsgraden.

Dessutom kommenterades fortlöpande vissa punkter i RAS-texten som t.ex. att inga nya fall av PNP rapporterats och att man noggrant följer utvecklingen vad gäller mentalitet, där man också har förordat starkare intresse för och aktivitet vad som gäller MH-beskrivningar. En

kartläggning av importerade och inlånade hanhundar redovisas, liksom antalet artiklar som berör hälsa, mentalitet och avelsfrågor i Cairnbladet. Ett antal domarkritiker av både

skandinaviska och brittiska domare har studerats från utställningar i Sverige under 2009.

Under hösten 2010 har medlemsmöten genomförts i Malmö, Göteborg och Stockholm för att diskutera det reviderade RAS dokument förslaget som avelskommittén arbetat fram. I det

slutgiltiga dokumentet har hänsyn tagits till de synpunkter som framfördes vid mötena där totalt ca 35 uppfödare och hanhundsägare deltog.

Styrelsens sammansättning 2010-12-31

Mats Lindborg, Susanne Dufva, Kjell Andersson, Leif Bergqvist, Helena Rhönnsstad, Ulla Åhrberg-Renström och Inger Hansson.
Avelskommittén har bestått av Inger Hansson, Anne-Sofie Gräslund och Ulla Åhrberg-Renström.

EXTERIÖRA EGENSKAPER

Bakgrund

Rasen som härstammar från de Brittiska öarna och godkändes av engelska Kennelklubben 1910, kom till Sverige 1924.

Den förde en ganska tynande tillvaro i landet ända fram till början av 50-talet. Under denna period avlades mycket på ett antal importter utan att någon speciell typ eller enhetlig kvalitet kan sägas ha varit dominerande.

Sedan kom Karen Schmidt, kennel Snorrehus, in i bilden. Hon kom att bli den mest betydelsefulla och dominerande uppfödaren av rasen. Detta ledde både till en kvalitetshöjning och till ökad popularitet samt allt större framgångar i utställningssammanhang.

Typmässigt tenderade hundarna dock, genom ett flertal importter från början av 1960- fram till 1970- talet att bli att bli lägre och tyngre om än välkonstruerade. Många som introducerades i rasen vid denna tid vill idag hävda att detta är den ”ursprungliga” eller ”gamla” typen av cairn då det var så de såg ut när man först lärde känna rasen.

”Gamla” typen kan för dessa personer äga en viss riktighet men den ”ursprungliga” typen är dock den som beskrivs i standarden och den föreskriver en kvick, alert och naturlig arbetande terrier med medellånga ben utan alltför grov benstomme.

I mitten av 70-talet skedde så en föryngring i uppfödarleden och flera av de uppfödare som därefter kom att dominera rasen och dess utveckling, tillkom.

En markant förändring mot en lättare och mera högställd cairn skedde, främst genom arbete och inflytande av Maud Montgomery-Bjurhult, kennel Sarimont.

De riktigt stora framgångarna i utställningssammanhang kom då också snabbt. Rasen utvecklades mer exteriört och större fokus lades på presentationen av hundarna både när det gällde pälsvård och handling.

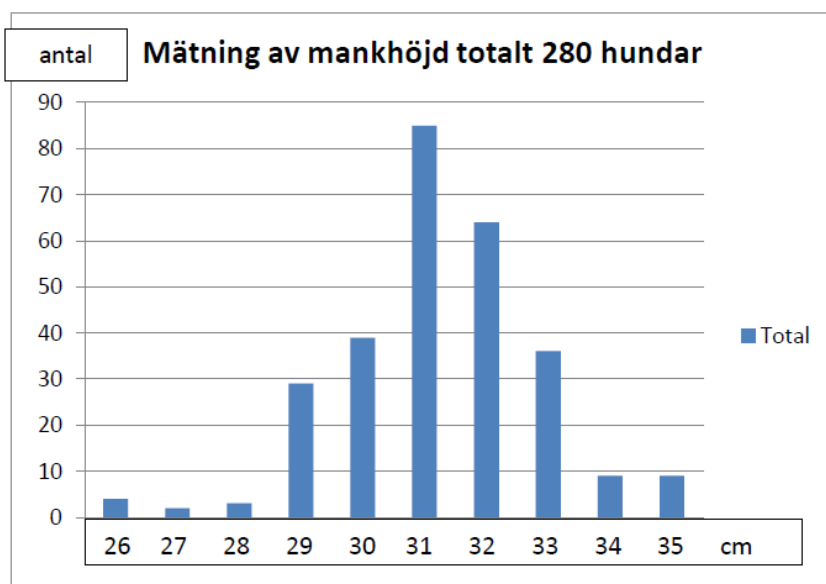
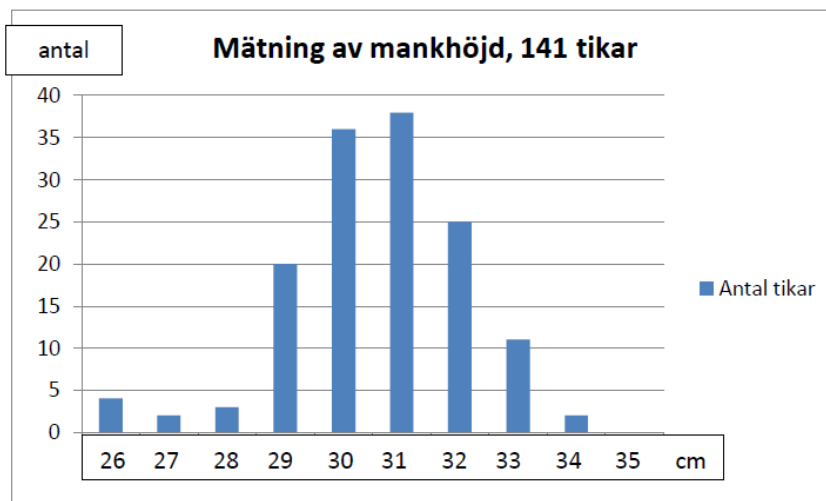
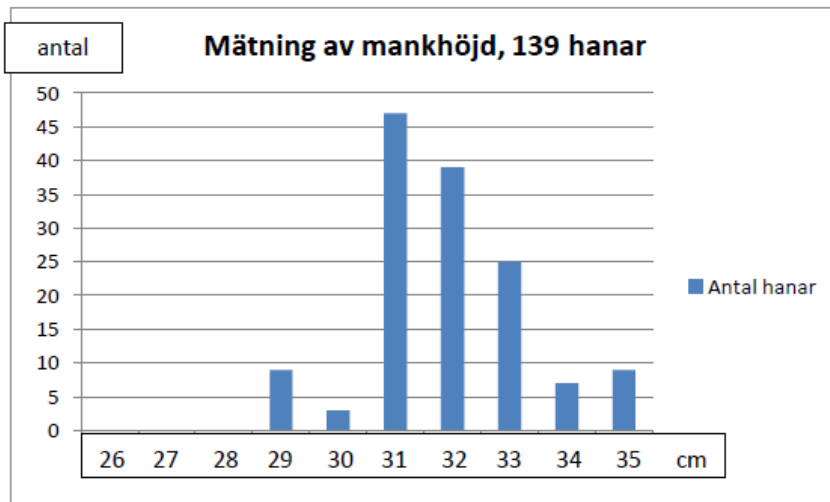
Nulägesbeskrivning

Idag håller svenska cairn världsklass vilket bevisas av långa rader av Europa- och Världsvinnartitlar samt flertalet vinster i rasens hemland.

Vid uppfödarkonferensen 2007, liksom vid domarkonferensen 2002, konstaterades en genomgående hög kvalitet av rasen.

Några mindre exteriöra avvikelser att se upp med är framdelarnas konstruktion och hundarnas storlek. Det har funnits farhågor att våra cairn ökar i storlek. Med anledning härav beslöt klubben vid årsmötet 2007 att frivilliga mätningar av mankhöjden skulle genomföras vid klubbens olika aktiviteter under 2008 och 2009. För ändamålet delades mätstickor ut till 5 medlemmar på olika platser i landet efter att man enats om hur mätstickan skulle appliceras på hunden så att alla mätningar skulle göras på likartat sätt. Totalt har 280 cairn mätts under denna tvåårsperiod. För hanarna ligger måtten på 29 - 35 cm och för tikarna på 26 - 34,5. De högsta värdena visar på alltför stora hundar. 58% av hanarna och 38% av tikarna överskrider den enligt rasstandardens rekommenderade mankhöjden 31 cm. Höjden

skall vara i proportion till vikten. I detta sammanhang bör också påpekas betydelsen av en passande benstomme för att få en harmoniskt byggd cairn. Detta är något för uppfödarna att vara medvetna om och ta hänsyn till i sin avelsplanering

Ett urval av domarkritiker från åren 2008-2010, har lästs igenom. De domare som valdes var rasspecialister från rasen ursprungsland, från Sverige samt ett antal terrierdomare och allrounders. Flera av domarna har speciellt påpekat storlek och proportioner, öronansättning och rörelser, då specifikt trånga bakbensrörelser.

Vissa farhågor finns att exteriöra överdrifter i anatomin, rörelser samt presentation premieras. Här har domare och uppfödare ett gemensamt ansvar att fortsätta värna om cairnen som en ”lagom” och sund terrier.

Framtida mål exteriöra egenskaper

Det främsta målet vad avser rasens exteriör är att behålla den genomgående höga kvaliteten, inom de ramar som rasstandardens föreskriver med fortsatt uppmärksamhet på storlek och exteriöra överdrifter.

Handlingsplan exteriöra egenskaper

De förekommande exteriöra avvikelserna inom rasen är av den art att de inte föranleder några speciella åtgärder förutom en fortlöpande diskussion och information inom uppfödarleden och med domarkåren. Bägge grupperna bör beakta standardens beskrivning av måttlighet och gemensamt arbeta mot exteriöra överdrifter och uppmärksamma hundarnas storlek.

En förnyad mätning av mankhöjden bör genomföras innan nästa RAS revidering 2015 för att följa upp om ovan nämnda åtgärder varit tillräckliga.

HÄLSA

Bakgrund

Svenska cairnterrier har under lång tid varit en förhållandevis frisk ras, som inte haft några allvarliga ärftliga sjukdomar av större omfattning. Enstaka fall av PNP (progressiv nefropati, en njursjukdom med recessiv ärftlighet) fanns sannolikt redan på 1970-talet men först tio år senare blev det mera påtagligt att denna sjukdom fanns i rasen även om omfattningen var ringa. Tack vare att klubbens dåvarande styrelse arbetade snabbt och aktivt, och att klubbstyrelsen beslutade om åtgärder, gjordes uppfödarna tidigt uppmärksamma på problemet. Klubben betalade inledningsvis obduktionskostnader för misstänkta PNP-fall för att därigenom underlätta att diagnos ställdes. I samråd med veterinärer och genetiker införde klubben en avelsrekommendation, som innebar att sjuka djur skulle tas ur avel liksom deras helsyskon, även ur tidigare kullar av samma kombination. Även föräldradjuret måste tas ur avel.

För att bredda avelsbasen, d v s minska riskerna att enskilda hundar som kunde vara bärare av sjukdomsanlag skulle få för stort inflytande i rasen, infördes 1985 en rekommendation om parningsbegränsning. Denna rekommendation har under årens lopp flera gånger omformulerats, men är i sina grunddrag densamma.

Den formulering som beslutades på årsmötet i februari 1999 och fortfarande gäller lyder:

”Hanhund får ej ha fler än 5 parningar per år. Med parning avses här parning, som resulterat i en eller flera valpar där minst en valp överlevt till minst 8 veckors ålder”.

Som ytterligare åtgärd beslutade årsmötet 1999 att hos Svenska Kennelklubben begära central registrering av PNP, dels för att få ett bättre grepp om dess utbredning, dels ge uppfödarna ett hjälpmedel i deras avelsplanering. På SKK:s officiella lista för åren 1980-2003 finns 28 hundar hos vilka PNP konstaterats genom obduktion eller biopsi. Ärftliga sjukdomar, som förekommer i rasen är förutom PNP: levershunt, Legg-Perthes sjukdom, patellaluxation, katarakt, glaucom, diabetes och hjärtfel. Sistnämnda problem bör noteras endast om det upptäcks i unga år. Omfattningen i rasen av de ovan nämnda sjukdomarna uppskattas vara < 1 % och har inte föranlett några åtgärder från klubben.

Vid den internationella uppfödarkonferensen i samband med Världsutställningen 2008 framförde flera länders representanter stor oro för förekomsten av levershunt (PSS) i rasen. Trots upprepade påstötningar i Cairnbladet har endast en rapport om en cairn med denna sjukdom inkommit. Inte heller kontakter med professor Åke Hedhammar, Klinikcentrum, SLU och chefsveterinären på Blå Stjärnan i Göteborg Björn Åblad har givit information om att denna anomali skulle vara särskilt utbredd inom vår ras. Enligt Åke Hedhammar förekommer den helt klart hos de lågbenta terrierraserna, men han förnekar att den skulle vara vanlig hos cairn. Vet. Björn Åblad säger sig under hela sin tid på sjukhuset endast ha varit med om något enstaka fall.

Nulägesbeskrivning

Hösten år 2003 genomfördes en enkätundersökning om våra cairnterriers hälsa. Materialet består av 1438 hundar, resultatet redovisas nedan. Inga oväntade eller dramatiska fynd har gjorts på sjukdomsdelen. Många olika sjukdomar och besvär som redovisas är naturligtvis bekymmersamma för de hundar och ägare som drabbats, men är inte av det slaget att de går att komma åt med avelsåtgärder, i varje fall inte vad vi känner till nu. Vi har inte kunnat se att några nya, ärftliga sjukdomar är under uppsegling men det är naturligtvis viktigt att följa utvecklingen uppmärksam. Inte heller pekar något på att redan kända sjukdomar har ökat. Två hittills okända fall av PNP framkom i undersökningen, och ytterligare ett fall av levershunt har inrapporterats till AK. De könsrelaterade frågeområdena visade en del överraskande höga siffror t ex skendräktighet, tysta löp, livmoderinflammation och testikelbortfall. Detta föranleder knappast några åtgärder ur avelssynpunkt men klubben kommer följa upp iakttagelsen.

Under 2009 genomfördes en mindre hälsoenkät, med färre frågor än den som genomfördes 2003. Totala svarsfrekvensen blev 380, varav 147 hanar och 233 tikar. Resultatet redovisas efter hälsoenkäten 2003.

En uppskattad siffra på antal hundar som uppnått 12 års ålder när enkäten 2003 genomfördes var 7300 och vid 2009 års enkät 7600.

På frågan om beteende visade sig många ägare ha problem med sin hund. Detta behandlas under avsnittet mentalitet enligt svaren i våra två hälsoenkäter.

Redovisning hälsoenkät 2003

I september 2003 skickade vi på uppdrag av styrelsen ut 1519 enkäter till de cairnägare, som var medlemmar i klubben år 2000-12-31 och fortfarande var medlemmar i maj 2003.

Svarsfrekvensen på de utskickade breven var 67% vilket är att betrakta som mycket bra i detta sammanhang. Eftersom en hel del hushåll hade eller hade haft flera cairn som levt under den period, 1993-2003 vi efterfrågade, så blev antalet insända och ifyllda formulär 1438. Här följer en redovisning av svaren på frågorna i enkäten. (Frågans nummer inom parentes i rubrikerna.)

I undersökningen deltog 718 hanar och 711 tikar. Dessutom ingår 9 hundar utan angivet kön. 281 hundar har använts i avel. De flesta (86%) av hundarna är veterinärvårdsförsäkrade. Betr. hundarnas allmäntillstånd uppgavs att 90% ansågs ha ett mycket gott eller gott sådant. Maten bestod för de flesta av våra cairn av torrfoder, som i många fall förgylldes med rester från familjens mat eller av mat på konservburk. 104 hundar serverades hemlagad hundmat.

Hudproblem/klåda (3)

305 svarade att problem förekommit. Vid närmare analys visade sig att många besvär var tillfälliga och upphörde utan behandling. Det fanns även en hel del återkommande och bestående klåda och irritationer.

Hudreaktioner pga. rävskabb eller andra parasiter var vanligt. I denna grupp fanns också en del fall av ospecifik klåda, som var under utredning för en eventuell allergidiagnos.

Känslig hud som blev irriterad i samband med trimning och borstning förekom också liksom torr hud, mjäll och klåda utan känd orsak. Olja i maten löste i några fall problemet. Diagnosen furunculosis (bölder mellan tårna) har rapporterats för 25 hundar. Dessutom fanns en del fall av eksem och sår mellan trampdynorna, som uppstod främst i fuktigt väder. Åldrarna 1-6 år förefaller vara mest utsatta för de rapporterade hudproblemen. Ett fåtal äldre hundar (>12 år) har rapporterats.

Allergi (4)

Allergiska besvär har rapporterats av 4% (51 hundar). Av dessa har 27 fått diagnosen allergi av veterinär. Åtta av dessa har behandlats med gott och bestående resultat. Exempel på sådant som orsakat allergier: torrfoder, kyckling, pollen, kvalster, penicillin, damm, gräs, fästinghalsband.

Öron och ögon (5)

Öron: 11% (163 hundar) hade haft öroninflammationer, de flesta (139 hundar) var högst 5 år gamla och problemet hade i många fall varit tillfälligt.

Ögon: Många har inte besvarat frågan varför resultatet får anses som mindre tillförlitligt. Problem med ögon förekom i 10% av fallen. Oftast var besvären tillfälliga och spontanläkte eller avhjälpes vid behandling. Ett mindre antal hundar hade återkommande besvär och frekventa behandlingar krävdes. Problem som rapporterats är bl. a rinnande ögon, inflammationer och infektioner, svullna ögon, problem med tårkanal, svampinfektion, igenväxt tårkanal, grå starr, grön starr, hornhinneförändring, skadad hornhinna, hornhinneavlossning, näthinneavlossning, torra ögon, oförmåga att dra ihop pupillen, förhöjt tryck i ögat.

Katarakt (grå starr) rapporterades i 16 fall. 4 hundar var över 8 år när ögonförändringen blev påtaglig. Ålder hos övriga hundar när katarakt upptäcktes: 10 mån, 14 mån (2 hundar), 18 mån, 2 år, 3 år, 4 år, 6 år (2 hundar), 7 år (2 hundar) och 8 år.

Glaukom (grön starr) rapporterades i tre fall. Sjukdomen upptäcktes när hundarna var: 8 år, 11 år och 13 år.

Infektioner (6)

Hals: 11% hade någon gång haft halsinfektioner. Mest problem finns hos hundar, som är 5 år eller yngre.

Urinvägar: 10 % hade någon gång drabbats av infektion. Nästan hälften var ett år eller yngre.

Andra infektioner: 103 fall har rapporterats: bl. a sammanlagt 29 fall av fästingsjukdomarna Borrelia och Ehrlichia, 27 fall av kennelhosta, 6 fall av vardera hjärnhinneinflammation och lunginflammation. Enstaka fall av bl. a bukhinneinflammation, lymfkörtelinflammation och inflammation i bröstkörtlar har rapporterats.

Mag-tarmproblem (7)

19% av hundarna har eller har haft magproblem. Många vanliga åkommor som diarréer, kräkningar och ”magsjuka” ingår i gruppen liksom magkatarr, känslig mage och mag/tarminfektioner, som förekommer, i riklig mängd. Sjukdomar som cancer i tarmen, bukspottkörtelproblem, blödande magsår, ulcerös colit, lymfangiektasi (utvidgning av lymfkärl) förekommer i ett fåtal fall.

Krampanfall, epilepsi (8)

3% dvs. 41 fall har rapporterats haft epilepsi eller andra kramper av mera ospecifik karaktär. Orsakssamband/utlösande faktor, som anges är t e x fästingburna sjukdomar, hjärntumör, förlossnings skador, vaccination, fästingmedlet Exspot vet, lugnande spruta före operation.

Epilepsi: 11 hundar dvs. <1% har fått diagnos epilepsi eller misstänkt epilepsi. Hälften av fallen gäller äldre hundar.

Kramper: Denna grupp, 30 hundar, innehåller en mängd olika tillstånd med det gemensamt att ryckningar, kräkningar, svimningar och balanssvårigheter förekommit i varierande sammanhang en eller flera gånger under hundens liv.

Hjärtproblem (9)

29 fall har rapporterats. Av dessa har 13 angett blåsljud (2 mån-14 år.) Ex på övriga besvär: dubbelslag, förstorat hjärta, arytm, inkompensation, åldersinsufficiens, växande hjärta.

Tumörer (10)

147 hundar med tumörer har redovisats. En del hundar har haft flera olika sorters tumörer. *Juver:* 71 fall (10 % av tikarna). Dessa tumörer förefaller mestadels drabba hundar äldre än 7 år, endast ett fåtal är yngre (1 år, 1 1/2 år, och 4 år gamla). En tredjedel har upptäckts vara elakartade.

Testikel: 9 hundar (1% av hanarna). Alla drabbade är >10 år utom en som upptäcktes vid 3 år. Av dessa var 3 elakartade.

Annan tumör: 82 fall (6%). Denna grupp innehåller dels ett antal olika slags hudtumörer dels andra typer av tumörer t.ex. Tumör i munnen, livmodern, njurar/binjurar, lymfkörtel, mage/tarm, lever, urinblåsa, öga, lipom, malignt melanom.

Skelett och leder (11)

Följande sjukdomar har rapporterats: höftledsdysplasi 5 fall, Legg-Perthes 5, patellaluxation 7, kroksvans 18, sammanväxning av ryggkotor 5, korsbandsskada 48. I gruppen ”annat” rapporteras 56 hundar, bl. a 16 fall av ledbesvär i form av artros/stelhet och muskelinflammationer på främst äldre hundar, en del ryggbesvär, knäproblem (broskbildning, pålagringar, kroniska inflammationer, meniskbesvär), där även yngre hundar finns representerade.

Njurar och lever (12)

Njurar: 42 fall av njurproblem har rapporterats. Bland dessa finns 25 fall av urinsten, 9 fall nedsatt njurfunktion hos äldre hundar, hos hundar från företrädesvis 6 år och uppåt, 2 fall av PNP (progressiv nefropati). En hund (5år) saknar en njure och den andra är inte i fullgod kondition.

Lever: 22 fall av leverproblem har rapporterats hos hundar i varierande ålder. Bland annat har följande problem förekommit: 2 fall av levershunt, 3 gulsot, 1 levercirros, 4 leverinflammation samt ett antal olika O-specifika /allmänt formulerade besvär.

Autoimmuna sjukdomar (13)

Gruppen omfattar, förutom de sjukdomar som efterfrågades, även två andra som rapporterats: SLE och trombocytopeni, som redovisas under beteckningen ”andra sjukdomar”. Följande har rapporterats: Diabetes 15 fall. Hos två hundar upptäcktes sjukdomen vid låg ålder annars är det fråga om hundar från 7 år och uppåt, de flesta över 10 år. Behandlingen, som rapporteras är insulin och dietkost; de flesta anser att den fungerar bra. Underfunktion på sköldkörteln 11 fall. I de flesta fall var hundarna 7 år eller äldre när diagnosen ställdes. Lägsta debutålder var 2 år. 5 fall av Cushings sjukdom, alla hos äldre hundar. 12 fall av Addisons sjukdom har rapporterats. De drabbade hundarna är i åldrarna 6 mån-8 år. Medicinering tycks i de flesta fall fungera bra. Andra sjukdomar: 2 fall som ovan nämnts, upptäcktes vid 12 resp. 9 mån.

Prostatavär (14)

35 fall med prostatavär har rapporterats. Förstorad prostata och prostatainflammation är de helt dominerande problemen. Behandling har skett med medicin eller operation (kastning), som i de flesta fallen har avhjälpt/förbättrat tillståndet.

Skendräktighet (15)

Skendräktighet: 303 tikar (43%) rapporteras ha så påtagliga problem av skendräktighet att det påverkar beteendet och många uppges ha dessa besvär efter varje löp. Hos 68 tikar är besvären så stora att de medicineras.

Tysta löp: 138 tikar (19 %) anses ha tysta löp. Av de två svarsalternativen är ”blöder minimalt” det vanligaste dvs. 98 hundar mot 35 för ”visar inga tecken”. En kommentar om en tik är att det kan variera mycket, ibland kraftiga blödningar, ibland nästan ingenting alls.

Livmoderinflammation (16)

98 tikar dvs. 14% har behandlats för livmoderinflammation. Av dessa har 82 opererats, 25 behandlats med antibiotika och några av dem med båda metoderna. Genomsnittsåldern när behandling sattes in är drygt 7 år. En del hundar behandlades redan tidigt, två hundar var i åldern 9 resp. 12 månader och 19 hundar, var 4 år eller yngre vid behandlingen. P-sprutor och abortsprutor är ovanliga, 11 respektive 17 hundar har fått sådana.

Valpning (17)

37 kejsarsnitt (5 %) har rapporterats och värksvaghet tycks vara orsaken i hälften av fallen. När anledning anges är orsaken ofta att valpen är för stor eller död. Fellägen rapporteras i 5 fall.

Fertilitet hanar och tikar (18)

Parning tycks normalt ske utan problem (320 fall), endast ett litet antal har uppgivit att problem funnits. Parningarna har också i de allra flesta fallen resulterat i valpkullar. Där så inte varit fallet har hanen resp. tiken ofta fått valpar vid annat tillfälle.

Testiklar (19)

79 % av hanarna har rapporterats vara utrustade med två normalt belägna testiklar. En del hanhundsägare har uppgivit att deras hane är kastrerad men inte angivit testikelstatus före kastrationen varför siffran i verkligheten kan vara något högre. 10% saknar fullständig uppsättning av testiklar: ett fåtal av dem har ingen normalt belägen testikel de övriga har en

normalt placerad sådan. Få problem har rapporterats på detta.

Tänder (20)

89 % uppges ha normalt saxbett, 55 hundar har underbett, några av dem på "äldre dar". Överbett och tångbett är inte lika vanligt, 5 resp. 6 fall. En del hundar har problem med tandsten och tandköttinflammationer. Symptom på tandlossning kan utläsas i 10% av svaren. 57 % borstar aldrig tänderna på sin hund, 29% borstar någon gång och 8 % borstar regelbundet.

Tandbortfall rapporteras om 19 hundar, det rör sig då främst om framtänder och/premolarer 1 och 2. En svarare säger att rasen har stora problem med tandförluster och att aveln bör inriktas på fulltandade individer. En hel del hundar har haft problem med mjölkttänder som måste opereras bort.

Andra problem som nämns är t ex rotspetsinflammationer, karies, i 3 fall talas om sköra tänder, två av dessa gäller tikar efter valpning.

Andra sjukdomar (21)

Här rapporteras sjukdomar som inte tagits upp på annan plats: 21 hundar med analsäckproblem och 15 med noskvalsterbesvär är de mest frekventa. Navelbråck anges hos 5 hundar. Problem med "förtjockning" av matstrupe, alltför "platt" luftstrupe, missbildad trampdyna är missbildningar, som rapporterats. Andra exempel är slappt gomsegel, förlamning av matstrupe, förträngning av luftstrupe, hjärnblödning, tillfällig förlamning av bakkroppen, vattensvans, cystisk endometrit.

Olycksfall (22)

En fjärdedel av hundarna har råkat ut för olycksfall som krävt veterinärvård. En del hundar förekommer i flera skadegrupper.

Bitskador står för 43 % av det totala antalet skador, ormbett 11 %, trafikskador 7 %. I en stor grupp med skador av olika slag, som inte faller under nyss nämnda kategorier ingår 167 hundar (47 %). Den vanligaste skadan i denna grupp, 37 fall, är främmande föremål i tarmen. Näst vanligast (29 fall) är brott på klor och klokapslar. Överhuvudtaget är tassarna hårt drabbade med brutna tår, sporrar, skärsår och klämskador. Benbrott, stukningar, ledbandskador och sträckningar förekommer i en hel del fall liksom ögonskador och insektsbett. Några förgiftningsfall har också rapporterats där bl. a rättgift, choklad, svamp, gul lök uppges som orsak.

Beteende (23)

27 % av hundägarna rapporterar problembeteenden hos den egna hunden. 158 cairnägare uppges att skotträdsla inkluderande rädsla för åska, smällare och fyrverkerier är påtagligt bekymmersamma. "Skällighet" inom- eller utomhus rapporteras av 88 cairnägare, 42 anser att den egna hunden är lite osäker och försiktig och några anser att hundens temperament därför är otypiskt för cairnterrier. Andra problem som anges är aggressivitet mot andra hundar och i ett fåtal fall mot människor, rymningsbenägenhet, för stor jaktlust mm. Bristande rumsrenhet föreligger hos 7 % av hundarna och i 45 fall uppges att "olyckor" händer oftare än en gång i veckan.

Livets slut (24)

I undersökningen ingår 193 avlidna hundar. Medianåldern är 12 år vilket innebär att hälften av de avlidna hundarna ej uppnått 12 års ålder och hälften blev äldre än 12 år. Dödsorsak är i 119 fall sjukdom i 57 fall anges ”hög ålder”, dvs. att vissa organ har slutat fungera, som dödsorsak. 13 hundar uppges ha omkommit genom olycksfall och 4 har avlivats av temperamentsskäl.

Redovisning hälsoenkät 2009

I hälsoenkäten som gjordes under senare delen av 2009 sökte vi hundar som var födda 1995 eller senare. Enkäten publicerades i Cairnbladet nr 2 samt på klubbens hemsida för nedladdning. Svarstiden sattes till 31december 2009. Svaren behandlades anonymt och konfidentiellt. Svaren behandlades i en excelfil. Enkäten är hämtad från Svenska Terrierklubbens hemsida, standardformat.

Totalt inkom 380 svar fördelat på 147 hanar och 233 tikar.

Hur använder du din hund?

	Hanar st	Tikar st
Sällskap	140	214
Avel	19	83
Utställning	37	105
Lydnad	23	18
Spår	17	28
Agility	16	16
Jakt	1	4

Andra aktiviteter som rallylydnad, räddning och promenadkompis har redovisats.

Allmäntillstånd hos hundarna?

	Hanar st	Tikar st
Mycket gott	116	182
Gott	19	30
Medelgott	6	12
Dåligt	1	3
Mycket dåligt	2	0

Hunden lever inte

6 st av hanarna lever inte längre liksom 5 st av tikarna, men ägarna har trots det skickat in enkäten.

Kastrering/sterilisering

	Hanar st	Tikar st
Ja	31	38
Nej	80	106

Varför, orsak?

Medicinska orsaker	9	23
Beteendemässiga orsaker	18	5

101 av hanarna har uppgivits ha två normalt belägna testiklar och 9 hanar har en eller ingen testikel.

Hudproblem

10 av hanarna och 12 av tikarna har haft upprepade/eller långvariga hudproblem/klåda.

93 av hanarna och 140 av tikarna har inga hudproblem.

Debutåldern för hanar har angivits från 4 månader och för tikar 3 månader, och den del av kroppen som beskrivs mest är tassar, svansrot och rygg.

För 9 av hanarna och 12 av tikarna har klåda angivits som symptom.

För 5 av hanarna och 7 av tikarna har gjort utredning hos hudspecialist.

För 26 av hanarna och 33 av tikarna har angivits att problemet inte har varit parasiter

För 24 av hanarna och 13 av tikarna har angivits att orsaken till klåda inte var hudinfektion

För 21 av hanarna och 31 av tikarna har angivits att det inte orsakats av allergi. Ett fåtal har

svarat att man hittat bakterier/jästsvampar i huden. Några enstaka har angivit atopi, födoämnen. Endast två hanar och två tikar har diagnos konstaterad genom hudtest.

Mag- och tarmproblem

35 av hanarna och 43 av tikarna uppges någon gång ha haft mag- och/eller tarmproblem. 69 av hanarna och 110 av tikarna har inte haft något problem

Hur ofta?

	Hanar st	Tikar st
Enstaka tillfällen	23	30
Mindre än 1 gång /år	8	6
Mer än 1 gång /år	2	3
Mycket ofta	3	3

För 19 av hanarna och 17 av tikarna hade diagnos ställts av veterinär, 5 av hanarna och 15 av tikarna var inte diagnostiserade. Vanligaste symptomen är kräkningar och diarré som oftast beror på att de äter allt!!

Andra infektioner

Halsinfektion

12 av hanarna och 21 av tikarna har någon gång haft en halsinfektion men för 8 av hanarna och 18 av tikarna var det bara vid enstaka tillfälle. Debutåldern har varit från ca 1 år och behandlingen mestadels varit antibiotika.

Urinvägsinfektion

7 av hanarna och 16 av tikarna har någon gång haft urinvägsinfektion. På tikarna har tidigaste åldern varit 8 veckor och hanarna runt 1 år, behandlingen har varit antibiotika.

Annan infektion

För 15 av hanarna och 17 av tikarna har angivits annan infektion såsom öron, ögon, furunkolos, kennelhosta, lunginflammation och borrelia.

Tumörer

För 9 av hanarna har angivits någon form av tumörer, 4 har varit i testiklarna och operation har varit åtgärden.

För 19 av tikarna har angivits någon form av tumörer, 16 har varit juvertumörer och operation har varit åtgärden.

Skelett och leder

	Hanar st	Tikar st
Perthes	1	1
Korsbandskada	7	9
HD	0	1 pga. artros
Kroksvans	2	6
Patella	3	5

10 av hanarna och 12 av tikarna har fått diagnos faställd genom röntgen.

Lever

För 2 av hanarna och 4 av tikarna har angivits problem med levern.

Njurar

1 av hanarna och 2 av tikarna har njurproblem, en tik med konstaterad PNP.

Autoimmuna sjukdomar

Diabetes: ingen hane har problem, endast 1 tik.

Addison: ingen hane har problem men 4 tikar.

Sköldkörteln: 3 hanar och 1 tik

Bukspottkörtel insufficiens: 2 hanar och 1 tik.

Cushings sjukdom: 2 hanar, ingen tik.

Skendräktighet

67 av tikarna har problem med skendräktighet, 47 efter varje löp. 15 av dem har någon gång använt någon form av medicin för att avbryta skendräktigheten.

Livmoderinflammation

21 av tikarna har haft problem med livmoderinflammationer, 10 i samband med löp 2 i samband med parning och 1 tik i samband med valpning. 15 av dem har opererats.

Prostatavär

4 av hanarna har fått diagnos prostatasjukdom, problem har varit tumör, förstörd prostata och inflammation. Lägsta ålder har varit 7 år och behandlingen har varit antibiotika och kastrering.

Tänder

41 av hanarna och 34 av tikarna har problem med tandsten. 7 av hanarna och 10 av tikarna har haft tandlossning. Åldern när det börjat varierar allt från 7 månader och uppåt. Behandlingen är mestadels skrapning men en hel del har angett att de använder Plaque off.

Andra sjukdomar

För 13 hanar och 22 tikar har angivits sjukdomar som inte finns upptagna i enkäten. Det som beskrivits är borrelia, noskvalster, analsäcksinflammation, blåsljud på hjärtat, torra ögon och tassar, ögoninflammationer och kennelhosta,.

Beteende

Frågan var om du ansåg att hunden uppför sig som du förväntat dig av rasen?

109 av hanhundsägarna svarade ja och 170 av tikägarna.

44 av hanhundsägarna och 55 av tikägarna upplever något problem med sina hundar. Det vanligaste är att de skäller, jagar och är i någon form skotträdde.

Nöjd med valet av ras?

121 av hanhundsägarna och 184 av tikägarna är nöjd med valet av cairnterrier. På frågan om man kan tänka sig att skaffa en cairn igen svarade 110 av hanhundsägarna ja och 168 av tikägarna. Skälet till att inte skaffa en ny cairn är mest pga. egen hög ålder och att hundarna har för stor jaktlust. De nöjda ägarna har bara superlativ.

Agria Breed Profile

Sedan arbetet med RAS 2005 har en viktig informationskälla rörande hälsoläget i vår ras tillkommit, nämligen Agria Breed Profiles, utarbetade av den kanadensiska professorn Brenda Bonnett, universitetet i Ontario, på grundval av Agrias databaser över försäkringsstatistik under många år för de olika raserna. Det bör påpekas att allt baserar sig på Agrias siffror och Agria har 60% av marknaden. Det som gör Agria Breed Profiles helt unika är dels den oerhört stora datamängden och dels att de ger en helhetsbild över lång tid. Man beräknar den relativa risken för att en individ av en bestämd ras ska drabbas av en viss sjukdom jämfört med risken för samtliga raser. När det gäller låg risk och samma risk som hos det totala antalet raser kan man säga att en viss individ i en bestämd ras drabbas inte av detta på grund av sin ras utan i sin egenskap av att vara hund.

Vid klubbens årsmöte i februari 2010 gav Agrias produktspecialist Terese Olofsson, som också sitter i avelskommittén för Sheltie och därigenom är mycket insatt i arbetet med RAS,

en presentation av Agria Breed Profile för cairnterrier. Det visade sig att vår ras går oftare till veterinär än genomsnittsrasen. Cairn är den 18:e vanligaste rasen med livförsäkring men den 87:e vanligaste rasen att avsluta sin försäkring på grund av livskada. Vi är den 13:e vanligaste rasen med veterinärvårdsförsäkring och den 44:e vanligaste rasen att få ersättning över självrisk för veterinärvård. Bland de 20 vanligaste diagnoserna för cairn jämfört med alla raser är det några där cairn har betydligt högre värden: kräkningar, korsbandsskada, urinsten, gastroenterit, juvertumör och livmoderinfektion. För de 20 vanligaste diagnoserna vid livskada är det enbart njursjukdomar där cairn har högre värden. I Agrias uppdatering för perioden 2003-2006 har Addison höga värden för cairn.

Slutsatser hälsa

Sammanfattningsvis kan sägas att vi har en förhållandevis frisk ras, men som i alla raser förekommer sjukdomar av olika slag, tillfälliga eller mera långvariga och allvarliga. Genom de åtgärder och restriktioner, som klubben vidtog när sjukdomen PNP upptäcktes har frekvensen av denna sjukdom kunnat hållas låg.

I jämförelse med den tidigare hälsoenkäten framkom inga egentliga nyheter i 2009 års undersökning. Vi kan med gott samvete fortsätta att säga att vi har en frisk ras. Hundarnas allmäntillstånd bedöms i 80% av svaren som mycket gott.

Framtida mål hälsa

Det övergripande målet är att bibehålla den förhållandevis friska ras vi har och vara observanta på eventuella nyttkomna problem/sjukdomar.

Handlingsplan hälsa

Grunden till friska och sunda hundar är att inte använda sjuka hundar i avel samt att se till att ha en låg inavelsprocent i avelsarbete. Det är därför viktigt att fortsätta arbetet med att bredda avelsbasen. Det är en sund inställning att inte överanvända unga djur, eftersom många sjukdomar dyker upp först när hunden blivit några år.

De avelsrekommendationer som finns beslutade och som föreskriver ett begränsat användande av avelshanar ska därför fortsätta gälla.

Det är styrelsens uppgift att genom avelskommittén följa upp och utvärdera den centrala registreringen av PNP som görs av SKK samt fortsätta vara uppdaterade på Agrias Breed Profiles statistik.

För att påminna uppfödarna om vikten av ovanstående ska klubben kontinuerligt skriva om avelsarbete och publicera veterinärmedicinska artiklar i Cairnbladet, anordna medlemsmöten för uppfödare och hanhundsägare, och vara lokalavdelningarna behjälpliga att ordna regionala möten där dessa frågor kan diskuteras. Klubben skall stimulera till ökad öppenhet från både uppfödarna och hanhundsägarnas sida när det gäller kunskapen om det egna avelsmaterialets

för- och nackdelar. Avelskommittén uppmanar ägare till allvarligt sjuka djur att anmäla detta till kommittén för att underlätta identifieringen och faktainsamlingen av rasens hälsotillstånd.

POPULATIONSANALYS

Bakgrund

Under lång tid kom svensk cairnavel att påverkas av främst Karen Schmidt, kennel Snorrehus, och de importer hon gjorde vilka tillförde rasen välbehövligt nytillskott.

Vid en historisk analys kan man snabbt konstatera att övriga linjer kom att få ett mindre inflytande över tid.

En sammanställning av de hanhundslinjer som kommit att dominera såväl sett till antalet avkommor som till i vilken utsträckning de kommit att prägla aveln i generationer (visas genom antalet barn-barn) visar att vi bygger aveln på i huvudsak två hanhundslinjer.

1. Daleacre Jeroska (Farfar till Snorrehus Plisch)

2. Toptwig Tilden

Dessa två linjer var mycket dominerande och de hanar som bar på den ena av dessa linjer bar nära nog alltid på den andra linjen på mödernet.

3. Robinson Crusoe of Courtrai är den idag dominerande hanhundslinjen i Storbritannien genom tiderna. Hans linjer har även förts till Sverige genom Vanajam Norse Voyger och Bireselaw Billy Fury.

Populationens omfattning beskrivs bäst av nedanstående sammanställning.

Antal registrerade hundar per år, fördelat i hanar och tikar, importer inom parenteserna.

Antal reg/år	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tikar (varav importer)	260	263 (1)	270 (2)	266	204 (3)	220 (1)	164 (3)
Hanar (varav importer)	296	250 (2)	346 (4)	269	231 (2)	195 (3)	198 (2)
Totalt	556	513 (3)	616 (6)	535	435 (5)	415 (4)	362 (5)

Diagram antal registreringar per år.

Av ovanstående framgår att 2005 var det år som vi uppnådde högst registrerade antal hundar. Därefter minskar antalet registreringar mycket markant, det är en drastisk minskning av intresset för vår ras genom en i det närmaste halvering av registreringarna. Detta är på sikt något som kan få konsekvenser för avelsarbetet i form av ett mindre utbud av avelsdjur och därmed risk för en ökad inavelsgrad.

Anledningen till detta är oklar, men troligen förlorar vi till andra populära raser inom terriergruppen som är i liknande storlek samt andra nya raser i andra grupper.

I mitten av åttiotalet införde klubben en rekommendation att ingen hanhund borde para fler än 5 tikar per år, främst med anledning av de fall av PNP som då förekom.

1999 sammankopplades möjligheten att erhålla någon av klubbens utmärkelser med att man är tvungen att följa klubbens avelsrekommendationer och samtidigt ändrades texten i denna till att ingen hanhund får para fler än 5 tikar per år. Detta har hela tiden följts av nära nog samtliga uppfödare och hanhundsägare vilket har gett en breddning av avelsbasen och s.k. ”matadoravel” förekommer i princip ej i rasen.

Det har även gett den effekten att få hanar lämna efter sig fler valpar än det antal som av P-E Sundgren rekommenderats i förhållande till rasens storlek, dvs högst 25 % av det genomsnittliga antalet registrerade valpar/år fördelat på hanens hela verksamma period. Under perioden då registreringarna låg på ca 500 valpar per år innebär det 125 valpar/hane under sin hela verksamma avelsperiod.

För perioden 2005-2009 bör en hane inte ha producerat mer än 95 valpar under hela sin verksamma avelsperiod.

”Farfarskurva”- nedanstående bild illustrerar de hanhundar som har flest barnbarn, alltså hanhundens avkommor som använts vidare i aveln.

<u>Regnr</u>	<u>Hundnamn</u>	<u>OBS!</u>	<u>Föd.år</u>	<u>Sv.födda avk.</u>	<u>* Övr. avk</u>	<u>Sv. barnbarn</u>	<u>* Övr. barnbarn</u>
S40542/93	Sarimont Smash 'N' Grab		1993	211	5	615	9
S56759/95	Rottriver's Stable Rat		1995	49	6	357	12
S17229/92	Tribuns Enrico Ferrari		1991	108	0	337	9
S30166/91	Rottriver's Battle Chief		1991	40	0	325	15
S45621/90	Pennypop's Perfect Martini		1990	80	1	309	2
S61119/91	Rasken's Robbie Robinson		1991	64	0	249	9
S10975/96	Jennéva's Fabian		1995	72	0	236	2
S28454/96	Hjohoo's Diamonds In Hjour Eyes		1996	94	2	225	3
S53288/92	Penticharm Likely Lad		1992	58	1	212	2
S59689/94	Rasken's Robinson Crusoe		1994	82	3	195	2
S21464/2001	Rasken's Royal Trade Mark		2001	125	2	179	4
S47077/99	Vanajam Bon Voyage		1995	41	1	178	4
S47500/94	Cembalo's Peter Pan		1994	76	2	176	1
S46995/94	Tribuns Löjtnant Holger Sparre		1994	51	1	166	1
S59691/94	Rasken's Red Ranger		1994	48	4	157	5
S55932/90	Tribuns Busy As A Bee		1990	47	0	157	0
S58662/2001	Hjohoo's Hjo Wanna Believe In Life		2001	117	1	154	2
S48771/2000	Rasken's Reach The Top		2000	68	4	151	1
KCAB04098202	Birselow Billy Fury		2001	18	8	146	11
S10972/2001	Caroq's Lucky Luciano		2000	77	1	142	1
S48690/96	Hjohoo's Hjo Got The Right Stuff		1996	79	0	131	2

Nulägesbeskrivning

Importen av hundar som tillfört nya linjer har under senare år varit sparsam.

Framtida mål population

Med de metoder som nu finns genom SKK/Avelsdata är det lätt att skaffa sig kunskap om inavelsnivån hos en planerad parningskombination. Det är viktigt att uppfödarna ser till att inavelsnivån i rasen minskar för att på sikt närma sig det av genetiker vedertagna målet om 0,5% per generation, dvs. ca 2,5%.

En breddning av avelsbasen är fortsatt ett viktigt mål.

Handlingsplan population

Ett tillskott av nya linjer med väl dokumenterad bakgrund bör uppmuntras, så att rasens höga standard såväl exteriört som sundhetsmässigt kan bibehållas.

De avelsrekommendationer som nu funnits och fungerat i många år inom rasen bör kvarstå för att öka avelsbredden och minska inavelsprocenten.

Information om avel och hur man arbetar med de befintliga dataprogrammen ska därför kontinuerligt ges i Cairnbladet och på medlemsmöten. På klubbens medlemsmöten har artiklar om för- och nackdelar med importer/nya linjer efterfrågats i Cairnbladet och kommer att belysas där.

Valphänvisning i klubbens regi accepteras endast för kullar med en inavelsprocent på högst 6,25% .

MENTALITET

Bakgrund

Cairnterriernas ursprungliga ”yrke” var att på gårdarna på den skotska landsbygden jaga råttor och andra skadedjur t ex räva, vildkatter, iller, utter och grävling. Detta skötte de dels på egen hand, dels assisterade de yrkesjägare som för att skydda böndernas boskap hade till uppgift att jaga rovdjur. När det jagade djuret smitit ner i något gryt eller stenröse var det cairnterriernas uppgift att jaga fram det. Som framgår av detta var deras arbetssituation krävande och ställde speciella krav på mentaliteten hos hundarna.

Mentaliteten är alltså viktig för en cairnterrier. Den ges därför också stort utrymme i rasstandard. Den ska imponera genom att vara aktiv, modig och tålig till sin läggning. En typisk cairn ska vara orädd och glad och uppträda självsäkert men inte aggressivt. Den ska vara kvick, alert och ge intryck av att vara en naturlig arbetande terrier. De flesta av våra cairn bör motsvara den beskrivningen.

Nulägesbeskrivning

Rasen har under alla år ansetts vara mentalt stabil utan några egentliga rasbundna problembilder även om enskilda problem naturligtvis förekommit och förekommer även idag. I hälsoenkäten 2003 ingick också en fråga om problembeteenden.

27% av dem som svarat har angivit att de uppfattar något av sin hunds beteende som problematiskt. Detta bekräftades i 2009 års enkät, där det framgår att 30 % av hanhundsägarna och 24 % av tikägarna upplever någon form av problem. Det som framförallt återkommer i svaren är känslighet för höga ljud, skotträdsräsla, skällighet, vekhet och stor jaktlust. Men trots detta är mer än 80% av dem som svarat nöjda med sin ras, och ca 75% kan tänka sig att skaffa en cairn igen. Differensen kan bero på att några har svarat att de nu är för gamla för att skaffa en ny hund.

Uppfödarna har ett stort ansvar att noga informera sina valpköpare om den mentalitet en cairn ska besitta för att motsvara rasstandard innan de bestämmer sig för rasen.

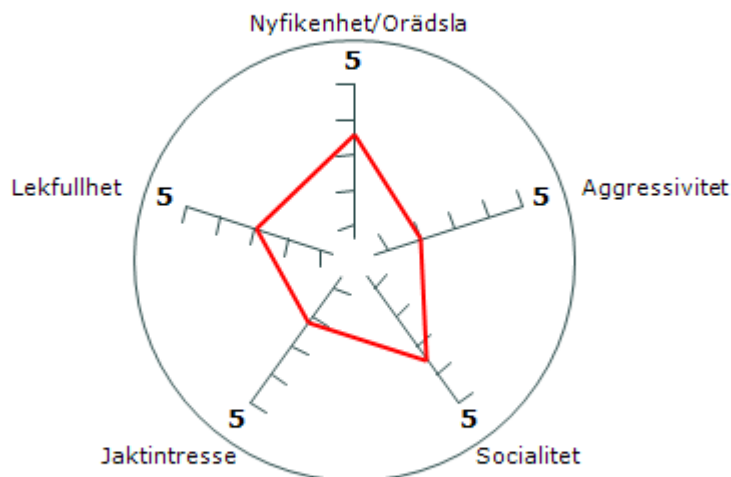
När detta dokument skrivs i november 2010 har 187 cairnterrier mentalbeskrivits men gruppen är ännu alltför liten för att ge någon klar bild av våra cairns mentala tillstånd enligt

detta sätt att bedöma. F.n. har klubben inte för avsikt att arrangera MH-tester i egen regi utan hänvisar till andra klubbars verksamhet. Vi avvaktar också framtagandet av BPH, beteende- och personlighetsbeskrivning för hund, som planeras ersätta den nuvarande mentalbeskrivningen under 2011.

Mentalbeskrivna hundar

Beskrivning	Medel
Nyfikenhet/Orädsla	3,6
Aggressivitet	2,0
Socialitet	3,5
Jaktintresse	2,2
Lekfullhet	2,9

Egenskapsvärden

— Medelvärde (ras, 187 st, Samtliga)

Framtida mål mentalitet

Att behålla det typiska cairntemperamentet som aktiv, positiv, glad, orädd, påhittig, mångsidig, snabb i tanke och handling, lättlärd och arbetsvillig, nyfiken, självständig, alert och självsäker men inte aggressiv.

Handlingsplan mentalitet

En viktig punkt är att informera valpköpare om vad cairntemperamentet innebär. Denna information måste i första hand ges av uppfödarna. Klubben ska därför producera en broschyr, som ska vara uppfödarna till hjälp när de informerar valpspekulanter om vad de kan förvänta sig av en cairnterrier och vilka behov den har som ska tillgodoses för att fungera på bästa sätt. Detta ska sedan även följas upp med lämpliga artiklar i ämnen som mentalitet, uppfostran och aktivering.